

**Jubilæum Sæculare Ecclesiæ Catholicæ Per Septendecim
Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala**

Per Septendecim Sæcula Militantis & Triumphantis Contra Idololatriam,
tyrannos, hæreses, schismata, errores, & scandala ; Ex Annalibus
Ecclesiasticis collectum Pro Xenio Oblatum Academicæ Sodalitati
Dominorum B. Mariæ Virginis Annunciatæ Herbipoli, Anno ...

Herbipoli, 1699

Decas IX. Ab anno 380. ad 390.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64743](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64743)

omnes subditi sui Romanam fidem seque-
rentur. Omnes etiam ecclesias Constanti-
no-politanas restituit Catholicis.

Justina Augusta Ariana scemina audacis-
sima senioris Valentiniani conjunx & ma-
ter junioris turbat Ecclesiam, volens Pa-
storem Arianum præficere Syrmienti sedi,
huic temeritati fortissimè Ambrosio se se
opponente: cui etiam contigit, ut Ariana
quædam virgo intra ecclesiam Syrmien-
sem manus injicere ausa pænam mox de-
derit, cum altero die mortua ad sepul-
chrum delata sit, comitante Ambrosio &
hanc gratiam pro contumelia rependente.

DECAS IX.

✽ *Ab anno 380. ad 390.* ✽

381. **S**YNODUS œcumenica Constantino-
poli auctoritate Damasi Papæ con-
gregatur pro Gregorio in ea sede stabili-
endo, & fide Niceni Concilii confirman-
da. Absolutâ synodo & Patribus adhuc
Constantinopoli morantibus diem obiit
Meletius Episcopus Antiochenus, cui ex-
equiæ a toto concilio & Imperatore The-
odosio adhuc præsentè solennissimè cele-
bratæ sunt, mox autem tumultuatum est
ab Orientalibus, qui in locum Meletij suf-

M 6

ficere

ficere conabantur Flavianum Presbyterum Antiochenum, Exclufo Paulino, de quo subrogando conventum jam erat. Præ- tendebant in hoc tumultu Orientales Ec- clesiæ fuæ dignitatem præ Occidentali, quòd nimirum in Oriente natus effet Chri- stus, quod futile argumentum Gregorius Nazianzenus graviffimâ fententiâ conatus opprimere, aliud non obtinuit quam in- fenfos à fe animos : quo animadverfo ipfe quoque indignans abceffit, & per- miffit partem tumultuofam eligere Flavia- num. Et quia fentiebat averfos à fe Ori- entales & multùm obtreñtantes opportu- nitatem nañtus fuum quoq; Epifcopatum quod pridem avide optabat, abdicavit. Electus eft poft hæc Neñtarius adhuc Ca- techumenus ex curia accitus & rerum ec- clesiasticarum prorfus imperitus, quique olim intemperantius vixerat, quamvis nunc probus vulgo haberetur. Poft ab- dicationem Gregorius reverfus eft Nazian- zum. PRISCILLIANUS Gallæcus Ecclefiam turbat in Hispania. Hærefin fuam ex Ma- nichæorum & Gnofticorum erroribus con- flavit, quæ non potuit non effe turpiffima fæcibus impuriffimorum dogmatum in uanam hærefin confluentibus.

HÆRE.

HÆRESIS PRISCILLIANI & PRISCILLIANISTARUM.

1. **D**uos statuerunt Deos, bonum & malum auctores more Gnosticorum.
2. Tres Sanctissimæ Trinitatis Personas Sabellianorum instar permiscebant.
3. Faciebant filium posteriorem Patre veluti virtutem quandam ab essentia divina posterius procedentem.
4. Conspirabant cum Manichæis & Marcionistis adversus veram J E S U Christi humanitatem.
5. Ideo Redemptoris Nativitatem & diem Dominicum non celebrabant, sed eo die jejunabant.
6. Corpus suapte natura malum & à malo Principio, id est à Diabolo esse procreatum censebant.
7. Inde inferebant corpora non esse resurrectionis.
8. Similiter ab esu carnis, quasi ex se male abstinere.
9. Uxores à viris, & viros ab uxoribus etiam invitis sejungebant, matrimonium & prolium generationem detestantes.
10. Filios promissionis credebant nasci ex feminis, sed conceptos ex Spiritu sancto, & nullo modo concedebant hominem ex carnali semine ortum ad Deum pertinere.

II. Com.

11. *Comminiscebantur animas ejusdem esse naturæ & substantiæ, cujus est Deus.*

12. *Addebant animas ob peccatum de celo descendisse, & à maligno Principio obviam facto inclusas fuisse, & quasi insertas in varia corpora carnalia.*

13. *Stellis homines fatali nexu alligabant.*

14. *Diabolum natura sua malum ac nunquam bonum esse potuisse existimabant.*

15. *Dicebant prophetas Demoniacos fuisse, & ea quæ dicebant nunquam intellexisse.*

16. *Scripturas non canonicas pro veris obtrudebant, & Scripturæ veræ loca sibi adversantia in allegorias trahebant.*

17. *Secreti erant tenacissimi, doctrinam suam nemini quoad omnia revelantes.*

✱(382.)✱ *S. Hieronymus Romam venit & juvat Damasum in conscribendis acti Ecclesiæ: compescit ibidem Helvidium oblatrantem canem hæreticum imperitum illum quidem, sed blasphemis pollentem, itemque Epicureum Jovianum pseudo-monachum ejusdem impietatis collegam.*

HÆRESIS HELVIDII

Seu

ANTIDICO MARIANITIS.

1. *Purissimæ DEI Genitricis MARIÆ perpetuam virginitatem fuit accerrime infestatus, unde nomen accepit.*

2. Di-

2. Dicebat virginitatem non esse majoris meriti, quam conjugium, quo errore multas Deo dicatas virgines induxit ad resiliendum à votis & nubendum, quæ causa fuit S. Hieronymo scribendi de virginitate, & multas virgines Romanas suæ doctrinæ discipulas instruendi.

HÆRESIS JOVINIANI PSEUDO-MONACHI.

Impugnabat cum Helvidio virginitatem DEI Genitricis.

2. Omnes cibos omni tempore suis permittebat, legem omnem abstinentiæ aut jejuniij execratus.

3. Peccata omnia paria esse dicebat cum stoicis.

4. Æqualem in cælo futuram omnibus mercedem prædicabat.

5. Asserebat hominem baptizatum esse impeccabilem, neque peccando gratiam perdere.

Incipit Lucem doctrinæ suæ copiosam diffundere S. Joannes Chrysostomus & veritus, ne Episcopus eligeretur, secedit in eremum.

383. Flavius Clemens Maximus Dux exercitus quamquam Christianus esset, ambitione tamen ductus in Britannia per tyrannidem acclamatur Imperator ope regulorum, & filium suum Victorem adhibet con-

confortem Imperii, inde in Galliam cum
 suis Britannis transgressus depulsis Ar-
 monicis in eorum regione confedit, unde
 eis deinceps Britanniae minoris nomen.
 Narratur, militibus ejus missa esse undecim
 millia Virginum quae, ad Coloniam Agrip-
 pinam cum S. Ursula ab Hunnis trucidatae
 sunt. Ita creditur à multis hæc historia,
 ut multas fabulas ei alligatas esse judicent.
 Gratianus nomen summi Pontificis, quod
 Imperatores Romani etiam si Christiani es-
 sent (absque tamen labe sacrorum) sibi
 ob summam potestatis plenitudinem reti-
 nebant, in honorem sedis Apostolicæ
 deponit, & multa præterea ad gentilitias
 superstitiones opprimendas piè ac pru-
 denter ordinat; unde odium apud Sena-
 tores Ethnicos incurrit. Ut cum Ma-
 ximo clandestinè colluderent, factum in-
 de ut Gratianus à suis militibus desertus
 Lugduni per Andragathium Ducem à Ma-
 ximo immissum cæderetur, corpus autem
 cæsi Imperatoris Maximus sepeliri prohi-
 buit, & elatus victoriâ in amicos ejus de-
 sævit, ac primo quidem in Merobandem
 anni hujus Consulem, & Ballionem Ducem,
 qui sibi cruciatuum metu mortem intulit.
 Rescripsit quoque Maximus ad Theodo-
 sium, utrum sine bello Imperii confortem se

se adsciscere vellet. Sed sapienter spe bonâ tyrannum lactavit Theodosius, ne Valentinianus à Maximo, puer adhuc inermis in Italia opprimeretur & interficeretur, a quo etiam misit Ambrosium ad eundem Maximum ut eloquentiâ & prudentiâ suâ imminentem Italiæ cladem averteret.

Theodosius Arcadium filium suum majorem natu pronunciat Augustum Constantinopoli, & à Damaso Papa postulat virum litteris & pietate insignem, cui Arcadium instituendum committere possit. Damasus igitur Arsenium misit Ecclesiæ Romanæ Diaconum, quem Imperator tantâ observantiâ excepit, ut diceret, *Tu nunc magis pater quàm ego*: Cum aliquando vidisset Arsenium inter docendum stantem & Arcadium sedentem increpito Arsenio, quod magisterii gradû parum decorè observaret, illo verò excufante haud decere sedentem se docere Imperatorem, indignans Theodosius Arcadio Imperatoris abstulit insigne, & sedere in throno compulit Arsenium, Arcadium vero detecto capite auditorem adstare illud inculcans, *tunc prolem suam verè fore dignam imperio, si cum scientia, equè imbuta esset pietate.*

Augustinus annos natus viginti novem

Augu-

Romam venit clam matre ut Rhetoricam doceret: Quando tam dira fames urbem oppressit, ut pauperes ex ea pellerentur. Crudele remedium, nunquam urbibus profuturum.

(384.) Symmachus Præfectus Urbis vir dextrimus offert libellum Valentiniano pro cultu Deorum restituendo, sed egregiè à S. Ambrosio refutatur, quam defensionem Aurelius Prudentius eleganti carmine descripsit.

S. Augustinus Mediolani profitetur Rhetoricam, & postquam concubina, relicto ei filio Adeodato ab eo in Africam unde venerat rediisset, incipit paulatim in lucè veritatis emergere.

Nascitur Theodosio filius secundus dictus Honorius, neque enim Baronius consentit illis qui in historia Arsenii referunt ambos Arcadium & Honorium à Theodosio coram Arsenio stante in schola confedissee, quod de solo Arcadio intelligendum esse annorum computo ostendit. Hoc certum est, à solo Arcadio illud Minerval Arsenium retulisse, quod vitæ ipsius insidias struxerit, quia plagis aliquando correctus ab eo fuit, quæ occasio fuit ut Arsenius valediceret aulae & viam solitariam in eremo inchoaret.

Damasus Papa moritur.

(335.) Siricius Romanus Filius Tiburtii in locum Damasi à Clero & populo surrogatur.

Augustinus convertitur anno ætatis suæ trigésimo primo, audita voce in horto suo *Tolle lege, Tolle lege*, ex Lectione S. Pauli plenè cognoscens quæ ad salutem animæ conducebant.

S. Hieronymus mortuo Damaso & à Siricio non æquè ad Epistolas & acta Ecclesiæ conscribenda adhibitus multum vexatur Romæ à Clericis imperitis, quorum pravos mores, scriptis suis fugillaverat, ideoque ut se ab his turbinibus eriperet Roma cum Pauliniano fratre juniore aliisque monachis navigavit in Cyprum, atque Hierosolyman migravit.

Burdegalæ in Aquitania jussu Maximi tyranni convocante Delphino ejus loci Episcopo concilium celebratur contra Priscillianum, in quo ipse hæresis damnatus ob turpissima scelera jussu Maximi capite cum sociis nonnullis truncatus est, alii in exilium amandatis

Tametsi Maximus wider iposset velut alter Phinees manus suas in nece Priscilliant sanctificasse gladio eum subjiciendo, temerariè tamen & injuste egit arrogando sibi judicium Sacerdotale. Cui etiam S. Martinus Turonensis Eiscopus pvalde

pvalde

valde obstitit ne id auderet, Ithacio & aliis quibusdam Episcopis sanguinem indiscreto zelo postulantibus: implorare enim (inquit Sanctus Augustinus) auxilium Principum licet adversus hereticos, pœna autem capitis contra eosdem à personis ecclesiasticis procurari nec fieri decet, nec laudari potest.

Priscilliano occiso, hæresis non solum oppressa non est, sed etiam latius propagata est multis eum ut Martyrem prosequentibus, & occisorum corpora in Hispaniam magno honore & reverentia transferentibus. Præsertim quia Ithacius accusator Priscilliani odio potius, quàm divine legis zelo commotus videbatur, & contra mansuetudinem Pastoralis officij manifestè egit pœnam sanguinis urgendo.

(386.) Valentinianus Justinâ Ariana matre extorquente edictum edit, quo permittit Arianis facultatem conventus agendi, narratur in eo edendo egregia confessio Brixiani, Magistri memoriæ, sive ut alii, Præfidis scriniorum memoriæ, qui non solum gratiam à Justina sibi promissam respuit, sed ipsum officium & honorem, quem habuit deponere maluit, quàm decretum dictare. Hinc furor in Ambrosium tum foeminæ, tum pueri Valentiniani, quem foemina velut capistro regebat. Furorem hunc auxit Ecclesia data
ab

ab Imperatore Arianis, & ab Ambrosio fortiter negata. Cui populus Mediolanensis favebat cum pastore suo mori paratus. Præerat tunc Episcopus Arianis Auxentius alter natione Scytha qui se Mercurinum vocabat. ob nomen Auxentii Mediolanensibus odiosum & Auxentium Capadocem Antecessorem: is ad disputationem provocabat Ambrosium in Palatio, conditionem hic accepit, sed in Ecclesiâ coram populo, habuit enim Ambrosius aulam merito suspectam, Auxentius autem cum renueret, ostendit quod per insidias & non amore veritatis tantum præfulem ad palatium provocaverit.

Habentur Concilia Romæ unum ad corrigendos mores Clericorum præcipuè, & Treviris ad absolvendum Ithacium de sanguine Priscilliani & Sociorum, Euchroviæ Delphidii Oratoris Conjugis & Latroniani, aliorumque sociorum ad absolutio- nem hanc potissimum Patres Maximo tyranno compellente. Cujus voluntati etiam S. Martinus tantisper cedendum ratus est, pro majore bono Ecclesiæ. à quo tanto quoque sanctus hic præsul in honore ac æstimatione habitus est, ut Imperatoriæ mensæ conviva adhibitus, regiam patinam primum haurire jussus fuerit à Maximo, eam

eam è manu præfulis expectante: qui tamen non Imperatori sed Presbytero suo eandem, ceu digniori, porrexit. Discessit tamen brevi ex aula Martinus amantior felitudinis, quam honoris & cupidiarum. Hoc anno Ordinatus est Presbyter S. Johannes à Flaviano Episcopo candida columba signo Spiritus S. super caput eius desuper volante, ac deinceps in hoc gradu annis duodecim populum docuit, ob singularem eloquentiam ab Antiochenis nomen Chrysoctomi consecutus.

✠(387.)✠ Justina Ambrosium & Catholicos exagitat, sed Pastorem cum populo experitur fortissimè adversantem. Eluxit singularis quædam DEI vindicta, cum Justina apertè Ambrosium in exilium amandare non posset, instituit Euthymium, qui domo juxta ecclesiam conductâ & curru parato clam abreptum Ambrosium transportaret, sed, cum is frustra diu insidias struxisset, accidit, ut ex eadem domo eodem curru ipse in exilium deportaretur S. Ambrosio, ea quæ ad victum necessaria erant, misericorditer subministrante. Mira in hac persecutione eluxit pietas populi Mediolanensis in Ambrosium Pastorem suum, qui maluerant omnium bonorum, & capitis etiam jacturam subire

subire, quam impiis Justinæ & Valentiniani mandatis obtemperare, ad eò ut ipsi etiam prætoriani milites ex oppugnationibus Ambrosii facti fuerint propugnatores.

Ad vim demum persecutionis infringendam commovit Deus Maximum qui fevris litteris monuit Valentinianum ut a vi in sacerdotes abstineret & paternæ religioni inhæreret. Quare Valentinianus videns commotum Maximum & acerbiora metuens, cum Præstantiorem virum non haberet, ipsum Ambrosium legatum ad Maximum mittere & per eum deprecari compulsus est. Non tamen hic finis erat malorum. Maximo enim in Italiam ingresso eam cum matre sua relinquere, & Constantinopolim in exilium proficisci coactus est, quod ipse Ambrosio paraverat tota ferè Italia vim armorum & iras Maximæ acerbis vulneribus sentiente Mediolanensis ecclesia cum Ambrosio pace perfruitur, sanctissimus autem præsul egenis sustentandis & captivis redimendis ipsa vasa ecclesiæ liberaliter impendit.

Maximus Româ potitus ut potius Imperatorem, quam tyrannum se exhiberet, Ethnicis quidem sacrificia permittit & aram Victoriæ restituit, Symmacho hoc factus supra modum laudante, simul ta-

men:

men Catholicorum acerrimum se defensionem ostendit.

✽(387.)✽ Antiocheni cives à Theodosio jussi novum tributum pendere ad bellum contra Maximum gerendum; Flaccillæ Augustæ defunctæ Imperatricis æneam statuam in foro erectam dejiciunt & ignominiosè tractant. Itaque Theodosio scelerum vindices pœnas exigente miserè urbs afflicta est, privilegiis spoliata, & multis in exilium civibus abactis clausisque theatris Thermis & locis publicis desolata, auctoribus præcipuis seditionis in vincula conjectis, & extremum interitum omnibus metu magno expectantibus. Et actum fuisset de urbe celeberrima, nisi Flavianus Episcopus ad Imperatorem accessisset, eundemque oratione suâ ita demulisset, ut judicibus & militibus ad se revocatis veniam celerem impertiret.

Post hanc clementiam & gratiam veniæ Antiochenis præstitam exercitum adversus Maximum Theodosius eduxit & precibus sanctorum virorum confusus plusquam viribus suis, operâ Francorum & Saxonum usus Maximum Scissæ in Pannonia, & Marcellinum fratrem ejus ad Pétavionem, cum omnibus copiis delevit. Ipse Maximus à militibus propriis captus, vin-

Quis

aus ad Imperatorem deductus est, & quia hic in clementiam propendebat, ab eisdem trucidatus est.

S. Augustinus Paschali tempore Mediolani à Sancto Ambrosio unà cum Alipio Hipponensi amico charissimo & Adeodato filio naturali tunc annorum circiter undecim, & insignis ingenii adolescente baptizatur, Hymno Te Deum Laudamus modulis novis decantato.

Theodosio Mediolani hoc tempore commorante Synagoga Judæorum & lucus ac forum Valentinianorum hæreticorum à Christianis accensa sunt, quia illi Monachis Christianis processionaliter euntibus ad celebritatem Machabæorum Martyrum & cantantibus insultârunt. Quare certior factus Theodosius jussit ut à Episcopo ejus loci & Christianis Synagoga reedificaretur, cui mandato fortiter obstitit S. Ambrosius & veniam Christianis, Monachis & Episcopo impetravit. Pari zelo & Christianâ fortitudine Legationi Gentilium Senatorum petentium ab Imperatore, ut aram Victoriæ à Maximo restitutam relinqueret in Capitolio, se se opponens, illum ab ejusmodi concessione revocavit.

(389.) Gregorius Nazianzenus cognomento

N

mento

mento Theologus diem extremum clausit, condito prius testamento, & pauperibus ferè omnibus relictis, paucis tantum exceptis, quæ propinquis suis & domesticis legavit. In eo testamento vocat Gregorius Alipianam, itemque Eugeniam & Nonnam filias suas, & Meletium generum suum; quod intelligendum est de filiis Gorgoniæ sororis suæ, quæ nupta erat Vitaliano, similiter vox gener Græcè *παρθερός* significat affinem: Gregorius enim perpetuam virginitatem servavit.

Theodosius cum Valentiniano Romæ triumphat.

Symmachus perorans in senatu pro retinenda ara Victoriæ iram Theodosii incurrit & exulare jubetur: veniam tamen impetrat in gratiam Episcopi Novatiani.

Statuæ Deorum demoliuntur & superstitiones Ethnicorum abolentur, urbs quoque furum latibulis expurgatur, in quæ multi incauti secretis quibusdam machinis ad Pistrinam præcipitabantur. Templum quoque Serapidis Alexandriæ toto orbe celeberrimum jussu ejusdem Theodosii ob turbas in Christianos motas diruitur frementibus propterea Gentilibus, & multos etiam passim Christianos occidentibus.

Fuit autem simulacrum Serapidis factum à
Sese-

Sesofte Rege per Bryaxem artificem, ex omnibus generibus metallorum, lignorum, lapidumque pretiosorum, contritorum & commixtorum. Erectum, ut ait Ruffinus, in memoriam Josephi Patriarchæ, ob divisionem frumenti, qua famis tempore laboranti Ægypto subvenit. Et vox Serapis hoc indicare videtur, quæ apud Ægyptios significat Salvatorem mundi, quo ipso nomine Pharao Josephum cognominavit.

Thessalonicenses Boterichum militum præfectum interficiunt, quod aurigam suum ob crimen detentum ad ludos publicos laxare noluerit. Excanduit ad hoc nuncium Theodosius, placatus tamen est ab Ambrosio & aliis Episcopis Mediolani agentibus. Sed instantibus Palatinis & maximè Ruffino, immisfusest miles in populum ad ludos Circenses invitatum, & sine discrimine nocentium & innocentium sævitum est. Ideo hunc à sacris exclusit Ambrosius, nec nisi post octo mensium pœnitentiam in Natali Domini ad mysteria iterum admisit, excusantiq; Theodosio suum delictum exemplo Davidis respondit, *qui secutus es errantem, sequere pœnitentem.*

Jovinianus Damnatur in synodo Mediolanensi.

Socrates narrat turpe facinus, quod contigit in ecclesia: Diaconus enim quidam

Constantinopolitanus nobilem fœminam
 Diaconissam constupravit, quæ cum publi-
 cam pœnitentiam ageret (incertum an cum
 facultate Presbyteri Pœnitentiarii, aut sua
 sponte) hoc crimen omnibus audientibus
 evulgavit: quam ob causam depositus Pres-
 byter à Nectario & pœnitentia publicè post
 hac fieri vetita. Edictum insuper à Theodo-
 sio, ne mulier fieret Diaconissa ante annum
 vitæ sexagesimum, & quoniam peccatrix
 illa Diaconum scortatorem ditasse fereba-
 tur, cautum est ne viduæ quovis titulo ec-
 clesiæ aut ministris ejus, aut pauperibus
 dare possent, quæ tamen pars legis quoad
 eleemosynas paulò post ab eodem Impera-
 tore abolita est. Ex hoc tamen Nectarii fa-
 ctio qui dicunt planè abolitam esse in ec-
 clesia pœnitentiam turpiter errant & me-
 rito vapulant à viris eruditis.

DECAS X.

✽ *Ab anno 390. ad annum 400.* ✽

391. **C**aput S. Joannis Baptistæ inven-
 tum in domo fœminæ Macedoni-
 anæ, quæ Cyzici degebat. Fuit hoc primo
 Chalcedone depositum, ranslatum postea
 Constantinopolim in Basilicam sumptuo-
 sam à Theodosio ejus honori ædificatam.

S. Al-